

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Turfmarkt 147
25 11 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijks-overheid.nl/jenv

Ons kenmerk
4 7 58238

Uw kenmerk
2 0 23209409

Datum 15 augustus 2023
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het bericht de stichting de Vrienden
van XR.

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 26 mei 2023 deel ik u mee, mede namens de
Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst, dat de schriftelijke
vragen van de Michon-Derkzen en Idsinga (beiden VVD) inzake het bericht over
de stichting de Vrienden van XR, worden beantwoord zoals aangegeven in de
bijlage bij deze brief.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D. Yeşilgöz-Zegerius

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Vragen van de leden Michon-Derkzen en Idsinga (beiden VVD) aan de minister van Justitie en Veiligheid en de staatssecretaris van Financiën over de stichting de Vrienden van XR

(Ingezonden 26 mei 2023, 2023Z09409)

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel Ongrijpbare Rebellen van 25 mei 2023 in Elsevier Weekblad? 1)

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.
15 augustus 2023

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.4758238

Vraag 2

Bent u bekend met het artikel Hoe zit Extinction Rebellion in elkaar? De leider stapt uit de luwte: 'De beweging probeert bewust ongrijpbaar te blijven' van 7 maart 2023? 2)

Antwoord op vraag 1 en 2

Ja, ik ben bekend met beide artikelen.

Vraag 3

Bent u bekend met de bij de Kamer van Koophandel geregistreeerde stichting "Stichting Vrienden van XR" (hierna: de Stichting), welke als doorgeefluik voor de financiën zou fungeren richting Extinction Rebellion (hierna: XR)?

Antwoord op vraag 3

Ik ben hiermee bekend.

Vraag 4

Bent u het met de stelling eens dat de opmerking van bestuurder Jouwert van Geene: "Wij hebben als bestuurders geen kennis van de plannen van de beweging en wij beslissen ook niet waar het geld aan wordt besteed. Dat houden we heel bewust gescheiden" niet kan kloppen omdat de ordeverstoring acties meestal ver van tevoren online worden gedeeld en omdat de stichting trainingen faciliteert waarin mensen wordt geleerd hoe een bevel van de politie niet uit te voeren?

Antwoord op vraag 4

Ieder individu, dus ook een bestuurder van een stichting, is zelf verantwoordelijk voor zijn uitspraken. Het is niet aan mij als Minister van Justitie en Veiligheid om hierin de beoordeling te treden van dergelijke uitspraken.

Vraag 5

Welk bedrag in 2022 heeft de Rijksoverheid overgemaakt aan Oxfam Novib en hoeveel is begroot in 2023? Kunt u bij de beantwoording van deze vraag een uitsplitsing maken per doel waarvoor middelen zijn overgemaakt of begroot?

Antwoord op vraag 5

Vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid wordt geen subsidie gegeven aan Oxfam Novib. Als Minister van Justitie en Veiligheid heb ik geen inzicht in de bestedingen van andere departementen richting maatschappelijke organisaties, los van wat geopenbaard wordt (zoals het jaarverslag van Oxfam Novib).

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Vraag 6

Kunt u toelichten waarom u het geoorloofd vindt om organisaties te blijven subsidiëren die in Nederland ordeverstorende acties financieren, waardoor ernstige openbare ordeverstoringen plaatsvinden, trainingen worden gegeven om mensen aan te zetten tot het plegen van strafbare feiten en agenten als gevolg van de ordeverstoringen gewond raken?

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.
15 augustus 2023

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.4758238

Antwoord op vraag 6

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft geen subsidie verstrekt aan Extinction Rebellion. Daarnaast blijkt uit het openbare overzicht van het ministerie van Financiën, dat inzichtelijk maakt welke partijen middelen hebben ontvangen uit de Rijksbegroting¹, dat Extinction Rebellion op de meest recente peildatum (ultimo 2022) geen middelen had ontvangen van de Rijksoverheid. Uit het openbare jaarverslag van Stichting Vrienden van Extinction Rebellion blijkt niet dat zij in 2022 subsidie hebben ontvangen van een overheidsinstantie.

Vraag 7

Bent u van mening dat organisaties die ordeverstorende acties financieren en trainingen verzorgen om mensen aan te zetten tot het plegen van strafbare feiten, hun 'algemeen nut beogende instelling' (ANBI)-status moeten behouden? Zo nee, onder welke voorwaarden kan deze status worden ontnomen?

Antwoord op vraag 7

Kenmerkend voor de regeling voor algemeen nut beogende instellingen (ANBI's) is dat deze is gericht op generieke, landelijke erkenning van doelen die niet op het eigenbelang of privébelang zijn gericht. Dit is in de wetgeving vormgegeven door de voorwaarde dat een instelling, zowel statutair als feitelijk, uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het algemeen belang (nut) dient en geen winstoogmerk nastreeft. Het begrip «algemeen nut» is in de wet neutraal vormgegeven en wordt ook blijkens de jurisprudentie neutraal getoetst. Mensen hebben vanuit hun levensbeschouwelijke of politieke overtuiging verschillende opvattingen over wat als algemeen nut zou moeten worden beschouwd. Dit valt ook terug te zien in de verschillende doelen die ANBI's nastreven en de daarbij behorende feitelijke activiteiten. ANBI's zijn binnen de kaders van de ANBI-regelgeving in principe vrij hoe zij het nastreven van hun doel aanpakken. De grens van deze vrijheid in de ANBI-regeling ligt bij overtreding van de wet (of daar waar toepassing van de integriteitstoets in beeld komt) of waar een instelling door de rechter verboden wordt.

De Belastingdienst toetst of de instelling voldoet aan de voorwaarden voor ANBI's. Dit houdt in dat met de (statutaire én feitelijke) doelstelling primair het algemeen belang moet worden beoogd (kwalitatieve toets). Daarnaast moet sprake zijn van feitelijke activiteiten waarmee uitsluitend of nagenoeg uitsluitend (>90%) het algemeen nut wordt gediend (kwantitatieve toets).

Vraag 8

Kunt u met collega's in het kabinet in gesprek gaan over de wenselijkheid van het continueren van subsidierelaties indien gesubsidieerde organisaties ervoor kiezen orde verstorende acties in Nederland te financieren?

¹ <https://www.rijksfinancien.nl/wie-ontvingen/ontvangers>

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Antwoord op vraag 8

Organisaties die subsidie ontvangen vanuit het Rijk worden getoetst aan de subsidiekaders van het betreffende subsidieverstrekende departement. Bij het opstellen van een subsidieregeling voert het subsidieverstrekende departement vooraf een risicoanalyse uit, onder meer naar het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik, en neemt hiertegen passende maatregelen op grond van hun beleid. Hierbij kan ervoor worden gekozen om de subsidie te weigeren of aanvullende eisen aan de subsidieaanvrager te stellen. Subsidieverstrekende departementen hebben voldoende instrumenten beschikbaar om maatregelen te nemen bij misbruik of oneigenlijk gebruik, bijvoorbeeld de Bibob-toets. Ik zie daarom geen reden om nader in gesprek te gaan met collega's van het Kabinet.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.
15 augustus 2023

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.4758238

Vraag 9

Bent u het met de stelling eens dat ontstane schade als gevolg van ordeverstoringen makkelijker moet kunnen worden verhaald op een stichting die de openbare ordeverstoringen financiert en in stand houdt?

Vraag 10

Kunt u toelichten waarom een stichting achter een ordeverstoring niet aansprakelijk gesteld kan worden voor eventuele gemaakte schade, schoonmaakkosten en/of disproportionele politie-inzet? Onder welke omstandigheden zou dit juridisch toch mogelijk zijn?

Antwoord op vraag 9 en 10

Een persoon of rechtspersoon, zoals een stichting, kan aansprakelijk worden gesteld voor schade die is veroorzaakt door een onrechtmatige daad van deze persoon. Dit is geregeld in artikel 162 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek. Het is toegestaan om maatschappelijke organisaties financieel te ondersteunen. Het is niet aan de Staat om te treden in de wijze waarop burgers of organisaties hun geld besteden, zolang dit binnen de grenzen van de wet blijft. Dit financieren zal dan ook niet snel als een onrechtmatige daad kunnen worden aangemerkt. Dit wordt anders als de financiering wordt verstrekt met het oogmerk tot het plegen van strafbare feiten, bijvoorbeeld als de financier een bedrag verstrekt bestemd voor de aanschaf van wapens of het anderszins plegen van strafbare feiten. Het is aan de rechter om aan de hand van de omstandigheden van het geval te beoordelen of er sprake is van onrechtmatig handelen van de demonstranten en/of hun financiers. Tot slot worden kosten gemaakt door politie voor handhaving van de openbare orde niet doorberekend. Dit werk hoort bij de overheidstaak en is onderdeel van maatschappelijke kosten.

Elsevier, 25 mei 2023, Waarom het moeilijk is om Extinction Rebellion te vervolgen (<https://www.ewmagazine.nl/nederland/achtergrond/2023/05/waarom-extinction-rebellion-moeilijk-aansprakelijk-is-te-houden-48247w/>).

Volkskrant, 7 maart 2023, Hoe zit Extinction Rebellion in elkaar? De leider stapt uit de luwte: 'De beweging probeert bewust ongrijpbaar te blijven' (<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoe-zit-extinction-rebellion-in-elkaar-de-leider-stapt-uit-de-luwte-de-beweging-probeert-bewust-ongrijpbaar-te-blijven~b51c27ac/>).